Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko attiecībā uz piemērošanas dienu groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1286/2014 par komplektētu privāto ieguldījumu un apdrošināšanas ieguldījumu produktu (*PRIIP*) pamatinformācijas dokumentiem"

(COM(2016) 709 final – 2016/0355 (COD))

(2017/C 075/08)

Galvenais ziņotājs: **Daniel MAREELS**

Apspriešanās	Padome, 17.11.2016.
	Eiropas Parlaments, 21.11.2016.
Juridiskais pamats	Līguma par Eiropas Savienības darbību 114. pants
Atbildīgā specializētā nodaļa	Vienotā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētā nodaļa
Priekšsēdētāja lēmuma datums	17.11.2016. (57. pants, steidzamības procedūra)
Pieņemts plenārsesijā	14.12.2016.
Plenārsesija Nr.	521
Balsojuma rezultāts	152/1/2
(par/pret/atturas)	

1. **Secinājumi un ieteikumi**

1.1. Ņemot vērā zemāk aprakstītos apstākļus un nosacījumus, EESK piekrīt Komisijas priekšlikumam uz vienu gadu, respektīvi, līdz 2018. gada 1. janvārim, atlikt regulas par komplektētu privāto ieguldījumu un apdrošināšanas ieguldījumu produktu (*PRIIP*) ([1]) stāšanos spēkā.

1.2. *PRIIP* regula ietver pasākumus, kuru mērķis ir stiprināt klientu un privāto ieguldītāju aizsardzību un atjaunot patērētāju uzticēšanos finanšu pakalpojumu nozarei, uzlabojot pārredzamību privāto ieguldījumu tirgū. Šajā regulā *PRIIP* izveidotājiem ir noteikts pienākums sagatavot pamatinformācijas dokumentu (*KID* ([2])).

1.3. Jautājums par atlikšanu tika ierosināts pēc Eiropas Parlamenta un dalībvalstu lielākās daļas pieprasījuma, kad Parlaments 2016. gada 14. septembrī noraidīja Komisijas "deleģēto aktu" ([3]) par *PRIIP*. Deleģētā akta mērķis bija, balstoties uz Eiropas uzraudzības iestāžu kopīgi sagatavotu projektu, definēt uz *PRIIP* pamatinformācijas dokumentu attiecināmos regulatīvos tehniskos standartus.

([1]) *PRIIP* ir akronīms angļu valodas terminam *packaged retail and insurance-based investment products*. Latviski tie ir "komplektēti privāto ieguldījumu un apdrošināšanas ieguldījumu produkti"

([2]) *KID* ir akronīms angļu valodas terminam *key information document*. Latviski to sauc par pamatinformācijas dokumentu.

([3]) Deleģētie akti tika ieviesti ar Lisabonas līgumu. Līguma par Eiropas Savienības darbību 290. pantā paredzēts, ka ES likumdevēja iestāde (parasti Eiropas Parlaments un Padome) Komisijai var deleģēt pilnvaras pieņemt vispārēji piemērojamus neleģislatīvus aktus, lai papildinātu vai grozītu dažus nebūtiskus leģislatīvu aktu elementus.
Tātad ar deleģētajiem aktiem var pievienot jaunus noteikumus (nebūtiskus) vai paredzēt leģislatīvu aktu noteiktu aspektu vēlāku grozīšanu. Likumdevējs tādējādi var visu uzmanību veltīt politikas orientācijai un mērķiem, neieslīgstot detalizētās un bieži vien ļoti tehniskās debatēs.
Tomēr pilnvaru deleģēšana deleģēto aktu pieņemšanas nolūkā ir pakļauta stingriem ierobežojumiem. Tikai Komisija ir tiesīga pieņemt deleģētos aktus. Turklāt pilnvaras nevar deleģēt saistībā ar kādas jomas būtiskiem elementiem. Tāpat pilnvaru deleģēšanas mērķi, saturs, tvērums un ilgums ir jādefinē leģislatīvajos aktos. Savukārt likumdevējam leģislatīvajā aktā ir skaidri jānorāda deleģēšanas nosacījumi. Šajā saistībā Parlaments un Padome var paredzēt tiesības atsaukt deleģēšanu vai iebilst pret deleģēto aktu. Sk. http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=URISERV%3Aai0032

1.4. Vienā no iepriekšējiem atzinumiem ([4]) EESK pauda pozitīvu viedokli par *PRIIP* un uzsvēra tāda leģislatīva akta nozīmi, ar ko pirmo reizi tiek regulēti visu veidu sarežģīti finanšu produkti un kas dod iespēju tos salīdzināt neatkarīgi no produkta izveidotāja – tās var būt bankas, apdrošinātāji vai ieguldījumu sabiedrības.

1.5. Minētajā atzinumā komiteja atbalstīja arī tāda vienota finanšu tirgus izveidi, kuru raksturo skaidras, precīzas, vienkāršas un salīdzināmas informācijas aprite. Komiteja arī norādīja, ka viendabīga, vienkāršota un standartizēta informācijas sistēma ļautu šo informāciju salīdzināt un saprast, tādējādi uzlabojot tirgus pārredzamību un efektivitāti ([5]).

1.6. Ja atlikšana tiktu noraidīta, komiteja uzskata, ka varētu būt apdraudēta galveno šīs jomas mērķu sasniegšana (sk. iepriekš un zemāk), un šāda situācija pilnīgi noteikti nav vēlama. Komiteja uzskata, ka *PRIIP* regulā paredzētā lielākā pārredzamība un informācijas sniegšanas prasību saskaņošana pozitīvi ietekmē arī finanšu pakalpojumu iekšējo tirgu, jo rada vienlīdzīgus konkurences apstākļus dažādiem produktiem un izplatīšanas kanāliem. Izskatāmā regula tātad labvēlīgi ietekmēs ne tikai klientus un privātos ieguldītājus, bet arī veicinās patērētāju uzticēšanās tālāku atjaunošanos finanšu pakalpojumu nozarē. Turklāt deleģētā akta noraidīšana mazāk nekā četrus mēnešus pirms tiesību aktu stāšanās spēkā radītu juridisku nenoteiktību tirgus dalībniekiem un ļoti nopietnas īstenošanas problēmas.

1.7. Iepriekšminēto iemeslu dēļ komiteja uzskata, ka vienu gadu ilga perioda izvēle ir pieņemama vēl jo vairāk tāpēc, ka regula stātos spēkā vienlaikus ar jauno FITD II regulējumu. Komiteja uzskata, ka atlikšana var notikt tikai izņēmuma kārtā un nedrīkst atkārtoties vairāk kā vienu reizi, turklāt starpposms ir jāizmanto, lai pēc iespējas īsākā laikā sagatavotu un publicētu galīgo deleģēto aktu. Pēc iespējas ātrāk ir jārada skaidrība un drošība tirgus dalībniekiem, kā arī privātajiem klientiem un ieguldītājiem.

1.8. Komitejas skatījumā šajā procesā nedrīkst tikt apdraudēti *PRIIP* regulas mērķi un sasniegumi. Tāpēc deleģētā akta iespējamiem pielāgojumiem ir jāatbilst minētajiem nosacījumiem. Vēl jo svarīgāk tas ir tāpēc, ka *PRIIP* regulas pārskatīšana notiks pēc nepilna gada un tāpēc iespējamos jautājums varēs risināt, balstoties uz pirmo pieredzi praktiskajā īstenošanā un pārraudzībā. Minētajiem pielāgojumiem noteikti ir jāpalīdz reāli uzlabot patērētāju uzticēšanos. Vienlaikus ir svarīgi, lai tie atbilstu arī noteikumiem, kas tiks paredzēti topošajā FITD regulējumā.

2. **Konteksts**

2.1. Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1286/2014 (*PRIIP* regula) ([6]) tiek ieviesti pasākumi ar mērķi uzlabot pārredzamību privāto ieguldījumu tirgū. Konkrētāk, šajā regulā *PRIIP* izveidotājiem ir noteikts pienākums sagatavot pamatinformācijas dokumentu (*KID*).

2.2. Minētajā regulā Eiropas uzraudzības iestādēm ([7]) ir dotas pilnvaras sagatavot regulatīvos tehniskos standartus, precīzi nosakot pamatinformācijas dokumenta elementus.

2.3. Eiropas uzraudzības iestādes kopīgi sagatavoja regulējuma tehnisko standartu projektu un to nosūtīja Komisijai, kura 2016. gada jūnija beigās pieņēma deleģēto regulu ar mērķi nostiprināt pieņemtos standartus.

2.4. 2016. gada 14. septembra rezolūcijā Eiropas Parlaments (EP) pauda iebildes pret Komisijas pieņemto deleģēto regulu ([8]). Parlaments tajā aicināja Komisiju pārskatīt noteikumus par vairākas iespējas sniedzošiem *PRIIP*, par darbības rezultātu prognozēm un izpratnes brīdinājumu.

2.5. Eiropas Parlaments tāpat kā lielākā daļa dalībvalstu aicina regulas piemērošanu atlikt.

([4]) Sk. EESK atzinumu (OV C 11 15.1.2013., 59. lpp., 1.2. punkts).
([5]) Sk. 4. zemsvītras piezīmē minētā EESK atzinuma 3.2. un 2.3. punktu.
([6]) Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 26. novembra Regula (ES) Nr. 1286/2014 par komplektētu privāto ieguldījumu un apdrošināšanas ieguldījumu produktu (*PRIIP*) pamatinformācijas dokumentiem (OV L 352, 9.12.2014., 1. lpp.).
([7]) Eiropas uzraudzības iestādes ir Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestāde, Eiropas Banku iestāde un Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde.
([8]) Sk. http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2016-0347+0+DOC+XML+V0//LV

2.6. Izskatāmajā regulas priekšlikumā ir iecerēts uz gadu – līdz 2018. gada 1. janvārim – atlikt regulas stāšanos spēkā kopumā.

3. **Piezīmes un komentāri**

3.1. *PRIIP* regulas vispārējais mērķis ir uzlabot privāto klientu un ieguldītāju, īpaši to, kuri iegulda *PRIIP*, aizsardzību. Turklāt regulā paredzētā palielinātā pārredzamība un informācijas sniegšanas pienākuma saskaņošana pozitīvi ietekmē finanšu pakalpojumu iekšējo tirgu, jo rada vienlīdzīgus konkurences apstākļus dažādiem produktiem un izplatīšanas kanāliem. Tas palīdzēs arī uzlabot patērētāju uzticēšanos finanšu pakalpojumu sektoram.

3.2. Šo mērķu īstenošanas nolūkā tiesību aktā ir noteikts, ka *PRIIP* izveidotājiem ir jāievēro virkne noteikumu par informāciju, kas jāsniedz par produktiem un ka privātajiem klientiem un ieguldītājiem ir jāsaņem pamatinformācijas dokuments par piedāvātajiem produktiem. Tādējādi privātajiem ieguldītājiem būtu jāgūst lielāka skaidrība par konkrētu produktu ekonomisko raksturu un ietvertajiem riskiem un jāvar salīdzināt dažādus piedāvājumus.

3.3. Sākotnējā versijā bija paredzēts, ka regulai jāstājas spēkā 2016. gada beigās. Principā šis datums attiecas arī uz īstenošanas noteikumiem, ko 2016. gada vidū Komisija pieņēma ar deleģētā akta palīdzību, balstoties uz Eiropas uzraudzības iestāžu izstrādāto regulatīvo tehnisko standartu projektiem. Minētie tehnisko standartu projekti attiecas uz pamatinformācijas dokumenta noformējumu un saturu, tā standartizēto formātu, metodi, kas jāizmanto risku un ienesīguma aprakstīšanai un izmaksu aprēķināšanai, kā arī uz dokumenta satura pārskatīšanas nosacījumiem un biežumu, un uz nosacījumiem, kuri jāievēro, lai izpildītu pienākumu šo dokumentu izsniegt privātajiem ieguldītājiem.

3.4. Izskatīšanas laikā Padomei pret Komisijas deleģēto regulu iebildumu nebija, savukārt Eiropas Parlaments ar 2016. gada 14. septembra rezolūciju to noraidīja ([9]).

3.5. Lai gan regula tiešā veidā stājas spēkā 2016. gada beigās un pamatinformācijas dokumenta sagatavošana nav saistīta ar deleģētās regulas pieņemšanu, Eiropas Parlaments vienlaikus aicina atlikt arī regulas PRIIP piemērošanu. Arī lielākā daļa dalībvalstu ir iesniegušas analogu atlikšanas aicinājumu. Konkrēti šajā gadījumā ir konstatēts, ka tehnisko standartu neesamība būtu regulas raitas īstenošanas šķērslis.

3.6. Šajos konkrētajos apstākļos EESK var atbalstīt regulas spēkā stāšanās atlikšanas principu. Ja tas netiktu darīts, noteiktie mērķi (sk. iepriekš un turpmāk) varētu palikt nesasniegti vai tikt īstenoti nepietiekamā apmērā. Jāpiebilst arī, ka deleģētais akts ir noraidīts mazāk nekā četrus mēnešus pirms tiesību aktu stāšanās spēkā, un tirgus dalībniekiem tas radītu juridisku nenoteiktību un būtiskas īstenošanas problēmas.

([9]) Deleģētās regulas noraidījums rezolūcijā ir pamatots ar šādiem argumentiem:
"A. tā kā ir svarīgi, lai patērētājiem sniegtā informācija par ieguldījumu produktiem būtu salīdzināma, jo tas sekmē vienlīdzīgus konkurences apstākļus neatkarīgi no tā, kāda veida finanšu starpnieks minētos produktus piedāvā vai pārdod;
B. tā kā attiecībā uz ieguldītājiem būtu maldinoši kredīta risku izslēgt no apdrošināšanas produktu riska kategorijas aprēķināšanas;
C. tā kā vēl ir jāprecizē daudzu iespēju produktu sistēma, jo īpaši attiecībā uz pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmumu (PVKIU) fondiem piešķirto skaidro atbrīvojumu saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1286/2014;
D. tā kā Komisijas pieņemtajā deleģētajā aktā ir trūkumi attiecībā uz gaidāmo rezultātu scenāriju aprēķināšanas metodiku un tādēļ tas neatbilst prasībai saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1286/2014 sniegt informāciju, kas ir "precīza, godīga, skaidra un nemaldinātu ieguldītājus" un jo īpaši attiecībā uz dažiem PRIIP neliecina, ka ieguldītāji varētu zaudēt naudu pat nelabvēlīga scenārija gadījumā un pat saistībā ar produktiem, kuri ir regulāri radījuši zaudējumus ieteicamajā minimālajā turēšanas periodā;
E. tā kā deleģētajā regulā trūkst detalizētu norādījumu par "izpratnes brīdinājumu", tādēļ pastāv nopietns risks, ka šis elements pamatinformācijas dokumentā visā vienotajā tirgū var tikt īstenots nekonsekventi;
F. tā kā Parlaments joprojām uzskata, ka saskaņā ar papildu RTS pilnvarām būtu jāīsteno turpmāka standartizācija attiecībā uz to, kad ir izmantojams izpratnes brīdinājums;
G. tā kā, ja netiek izdarītas nekādas izmaiņas, pastāv risks, ka deleģētajā regulā paredzētie noteikumi ir pretrunā tiesību aktu garam un mērķim, proti, sniegt privātajiem ieguldītājiem skaidru, salīdzināmu, saprotamu un nemaldinošu informāciju par *PRIIP*;
H. tā kā 2016. gada 30. jūnija vēstulē, ko Ekonomikas un monetārās komitejas priekšsēdētājs nosūtīja Komisijai, Parlamenta sarunu grupa lūdza Komisiju izvērtēt, vai nebūtu jāatliek Regulas (ES) Nr. 1286/2014 īstenošana."

3.7. EESK turklāt norāda atzinumu, ko tā jau sagatavojusi par *PRIIP* un kurā šīs jomas priekšlikumi un izvēlētā pieeja vērtēta pozitīvi ([10]). Toreiz EESK uzsvēra, ka šis leģislatīvais akts ir svarīgs, jo ar to pirmo reizi tiek reglamentēti visu veidu sarežģīti finanšu produkti, un tas dod iespēju šos produktus salīdzināt neatkarīgi no produkta izveidotāja – tās var būt bankas, apdrošinātāji vai ieguldījumu sabiedrības.

3.8. Šajā jomā komiteja atbalsta arī tāda vienota finanšu tirgus izveidi, kuru raksturo skaidras, precīzas, vienkāršas un salīdzināmas informācijas aprite ([11]). Komiteja norādīja arī, ka viendabīga, vienkāršota un standartizēta informācijas sistēma ļautu salīdzināt un saprast šo informāciju, tādējādi uzlabojot tirgus pārredzamību un efektivitāti ([12]). Tagad komiteja papildina savus novērojumus un precizē, ka jauno regulējuma tehnisko standartu uzdevums ir noteikti palielināt patērētāju uzticēšanos. Respektīvi, patērētājiem ir jābūt skaidri saprotamam, kuri produkti ir salikti, lai viņi varētu pieņemt lēmumu uz informācijas pamata un lai tiktu pievērsta uzmanība izmaksu un ienesīguma jautājumiem. Nekonsekvences novēršanas nolūkā tomēr būs jāņem vērā noteikumi, kuri tiks ietverti topošajā FITD regulējumā ([13]).

3.9. Komiteja uzskata arī, ka gadu ilga perioda izvēle ir pieņemama tikai ar tādu nosacījumu, ka atlikšana tiek noteikta tikai izņēmuma gadījumā un vienu reizi un ka šis starpposms ir jāizmanto, lai sagatavotu un publicētu galīgo deleģēto aktu. Tas ir jāizdara pēc iespējas īsākā laikā, lai tirgus dalībniekiem, privātajiem klientiem un ieguldītājiem pēc iespējas ātrāk nodrošinātu skaidrību un drošību.

3.10. Turklāt, ja tiek izvēlēts gadu ilgs periods, *PRIIP* regulas stāšanās spēkā atkal sakritīs ar FITD ([14]) regulējuma stāšanos spēkā, kas arī nodrošinās priekšrocības patērētājiem. FITD regulējuma piemērošana arī jau bija atlikta par gadu ([15]), un komiteja to atbalstīja ([16]).

3.11. Tādējādi netiks apdraudēta to mērķu sasniegšana, kuriem komiteja iepriekš paudusi atbalstu. Tāpēc deleģētā akta iespējamiem pielāgojumiem ir jāatbilst minētajiem nosacījumiem.

3.12. Attiecībā uz pārējiem elementiem un, ja ir nepieciešams, pareizāk būtu sagaidīt *PRIIP* regulas pārskatīšanu, kas, ņemot vērā ierosināto tās piemērošanas atlikšanu, notiks nepilnu gadu pēc tās stāšanās spēkā ([17]). Tādējādi jau būs iespējams ņemt vērā pirmo pieredzi tās īstenošanā un pārraudzībā.

Briselē, 2016. gada 14. decembrī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Georges DASSIS

([10]) Sk. 4. zemsvītras piezīmē minētā EESK atzinuma 1.2. punktu.
([11]) Sk. 4. zemsvītras piezīmē minētā EESK atzinuma 3.2. punktu.
([12]) Sk. 4. zemsvītras piezīmē minētā EESK atzinuma 2.3. punktu.
([13]) Sk. Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 15. maija Direktīvu 2014/65/ES par finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Direktīvu 2002/92/EK un Direktīvu 2011/61/ES (OV L 173, 12.6.2014., 349. lpp.).
([14]) FITD regula stāsies spēkā 2018. gada 3. janvārī – divas dienas pēc ierosinātā grozītās *PRIIP* regulas spēkā stāšanās datuma.
([15]) Sk. dokumentu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko attiecībā uz konkrētiem datumiem groza Regulu (ES) Nr. 600/2014 par finanšu instrumentu tirgiem, Regulu (ES) Nr. 596/2014 par tirgus ļaunprātīgu izmantošanu un Regulu (ES) Nr. 909/2014 par vērtspapīru norēķinu uzlabošanu Eiropas Savienībā, centrālajiem vērtspapīru depozitārijiem", COM(2016) 57 final – 2016/0034 (COD) (http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/?qid=1486717110458&uri=CELEX:52016PC0057).
([16]) EESK atbalstīja FITD regulējuma piemērošanas atlikšanu, sk. EESK atzinumu (OV C 303 19.8.2016., 91. lpp.).
([17]) Sk. *PRIIP* regulas 33. pantu, kurš ar šo priekšlikumu grozīts netiek. Šajā pantā ir noteikts, ka regula ir jāpārskata "līdz 2018. gada 31. decembrim".